

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

14. december 2001

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges i forbindelse med Det Europæiske Råd i Laeken den 14.-15. december 2001 Rådets rapport vedrørende pensioners kvalitet og bæredygtighed. Fælles rapport vedrørende målsætninger og arbejdsmetoder på pensionsområdet.

Engelsk version er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 12. december 2001.

Bendt Bendtsen

RÅDET FOR
DEN EUROPÆISKE UNION

Bruxelles, den 23. november 2001 (30.11)
(OR. en)

14098/01

LIMITE

SOC 469
ECOFIN 334

FREMSENDELSE AF TEKST

til: Coreper/Rådet (beskæftigelse og social- og arbejdsmarkedspolitik)

Komm. forsl. nr.: 10672/01 ECOFIN 198 SOC 272

Vedr.: Pensioners kvalitet og bæredygtighed

– Fælles rapport vedrørende målsætninger og arbejdsmetoder på pensionsområdet

Hermed fremsendes til delegationerne en rapport vedrørende målsætninger og arbejdsmetoder på pensionsområdet, som Udvalget for Social Beskyttelse og Udvalget for Økonomisk Politik har udarbejdet i fællesskab som forberedelse til Det Europæiske Råds forårsmøde i 2002.

Coreper og Rådet opfordres til at godkende rapporten og forelægge den for Det Europæiske Råd i december 2001 i Laeken i overensstemmelse med konklusionerne fra Det Europæiske Råds møder i Stockholm og Göteborg.

Oversættelserne er udført af Kommissionens tjenestegrene

**Fælles rapport fra Udvalget for Social Beskyttelse og Udvalget for Økonomisk Politik
vedrørende målsætninger og arbejdsmetoder på pensionsområdet:
Anvendelse af den åbne koordinationsmetode**

Indledning

Det Europæiske Råd noterede sig på sit møde i Stockholm, at den demografiske udvikling kommer til at øve et betydeligt pres på de sociale velfærdssystemer, herunder især pensioner, sundhedsvæsen og ældrepleje¹. Det blev fastslået i de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker for 2001, at det kommende årti vil give anledning til at tackle disse udfordringer ved at øge beskæftigelsen, nedbringe den offentlige gæld og tilpasse de sociale sikringssystemer, herunder pensionssystemerne.

Det Europæiske Råd vedtog på topmødet i Gøteborg tre hovedprincipper for, hvordan pensionssystemerne gøres bæredygtige på lang sigt. Der skal værnes om systemernes evne til at opfylde deres sociale mål, deres finansielle bæredygtighed skal opretholdes, og de skal kunne imødekomme varierende samfundsbehov.

På topmøderne i Stockholm og Gøteborg opfordrede Rådet til, at man anvender den åbne koordinationsmetode på det pensionspolitiske område med udgangspunkt i den fælles indsats fra Udvalget for Social Beskyttelse og Udvalget for Økonomisk Politik. I Gøteborg vedtog Det Europæiske Råd desuden, at medlemsstaternes helhedsstrategier til løsning af de økonomiske og budgetmæssige problemer, som den aldrende befolkning afføder, skulle præsenteres sammen med stabilitets- og konvergensprogrammerne og gennemgås i sammenhæng med den multilaterale overvågningsprocedure under behørig iagttagelse af subsidiaritetsprincippet.

Nærværende rapport efterkommer Det Europæiske Råds anmodning om at anvende den åbne koordinationsmetode på pensionsområdet. Derfor foreslås der en række målsætninger og arbejdsmetoder, der skal skabe en integreret ramme for det politiske samarbejde på området. Målet er at bistå medlemsstaterne i udviklingen af deres egne nationale strategier for at sikre tilstrækkelige og bæredygtige pensioner på lang sigt.

Som Kommissionen har foreslået², "er en hensigtsmæssig tilgang hertil på EU-plan at kombinere de eksisterende processer, som er relevante for pensionssystemernes fremtid, med *den åbne koordinationsmetode* på en sådan måde, at de respektive ansvarsområder mellem politiske beslutningstagere på nationalt og europæisk plan ikke ændres". Det skal fortsat være medlemsstatens ansvar at fastlægge deres egen pensionspolitik.

¹ Udvalget for økonomisk politik har udarbejdet prognoser, som viser, at befolkningens stigende gennemsnitsalder trods halvfemsernes reformer kan medføre en forøgelse af udgifterne til offentlige pensioner i størrelsesordenen 3-5 procentpoint af BNP i de fleste medlemsstater i løbet af de næste halvtreds år.

² Meddelelse fra Kommissionen af 3.7.2001: "Anvendelse af en integreret tilgang til at understøtte nationale strategier for sikre og bæredygtige pensioner", (KOM(2001) 362 endelig).

I overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet kræver den åbne koordinationsmetode, at der skabes enighed om brede, fælles målsætninger, at disse omsættes i nationale, strategiske politikker, og at der som led i en fælles læreproces sker en periodisk overvågning og dette så vidt som muligt bl.a. på grundlag af fælles fastlagte og definerede indikatorer.

Styrkelse af sammenhængen mellem de eksisterende processer

Anvendt på pensionspolitikken vil den åbne koordinationsmetode komme til at indgå i rækken af allerede velfungerende EU-processer, der som en del af et større arbejdsområde omfatter aspekter af pensionspolitikken. Det er vigtigt at sikre sammenhæng med de allerede fungerende processer, som omfatter:

De overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker, som i medfør af traktaten er centrale i samordningen af de økonomiske politikker. Med disse retningslinjer tages bl.a. de økonomiske og budgetmæssige udfordringer op, som den aldrende befolkning stiller os over for. De udgør desuden rammerne for de politiske henstillinger i så henseende og for overvågning af gennemførelsen af dem.

Den multilaterale overvågningsprocedure (herunder Cardiff-processen), som både er en løbende opfølgning af de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker og grundlaget for nye henstillinger. I de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker for 2001 foreslås det, at medlemsstaternes strategier til løsning af de økonomiske og budgetmæssige problemer i forbindelse med den aldrende befolkning skal gennemgås i sammenhæng med den multilaterale overvågningsprocedure.

Stabilitets- og vækstpagten, hvis formål er at sikre sunde offentlige finanser. Det er vedtaget, at Rådet med jævne mellemrum skal kontrollere de offentlige finansers langsigtede bæredygtighed, herunder det forventede pres fra de fremtidige demografiske forandringer. Det skal ikke blot ske i forbindelse med fastlæggelsen af de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker, men også når medlemsstaternes stabilitets- og konvergensprogrammer undersøges. I disse skitserer medlemsstaterne kort, hvilke konkrete foranstaltninger de vil træffe på kort og mellemlang sigt for at imødegå de langsigtede budgetmæssige konsekvenser af befolkningsaldringen.

Den europæiske beskæftigelsesstrategi, som bygger på afsnittet om beskæftigelse, der blev indført med Amsterdam-traktaten. Med denne strategi blev der indledt en proces til styrkelse af samarbejdet på beskæftigelsesområdet. Den indebærer, at der årligt vedtages beskæftigelsesretningslinjer, som medlemsstaterne reagerer på i form af nationale handlingsplaner for beskæftigelsen, og disse gennemgås igen i en fælles rapport fra Rådet og Kommissionen. Strategien er stærkt fokuseret på øget beskæftigelse, også for ældre arbejdstagere, og Det Europæiske Råd i Stockholm knyttede disse målsætninger direkte sammen med målet om at sikre bæredygtige pensionssystemer på lang sigt.

Den sociale integrationsproces, som fulgte efter Det Europæiske Råds løfte i Lissabon om at yde en afgørende indsats for at udrydde fattigdom og social udstødelse. Medlemsstaterne enedes om et sæt fælles målsætninger på Det Europæiske Råd i Nice. Som på beskæftigelsesområdet kræver denne proces, at der udarbejdes nationale handlingsplaner, og at disse bliver genstand for en fælles rapport fra Rådet og Kommissionen. Den første række af nationale handlingsplaner viser, at pensionssystemerne er en vigtig del af de overordnede politikker til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse.

En specifik målsætning for den foreslåede nye metode bliver på en integreret måde at tilvejebringe information om og analyser af de nationale pensionsstrategier, som kan bidrage til at skabe sammenhæng mellem de nævnte processer med hensyn til pensionspolitikken. Det vil således blive muligt at tage fat på pensionspolitiske spørgsmål i overensstemmelse med den åbne koordinationsmetode, sådan som det er bestemt i konklusionerne fra de pågældende rådsmøder. Som det hedder i Det Europæiske Råds konklusioner fra Gøteborg, "vil resultatet af dette arbejde [på pensionsområdet] blive indarbejdet i de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker", som er centrale i samordningen af de økonomiske politikker og danner rammerne for overordnede politiske målsætninger og retningslinjer.

Hvad kan den åbne koordinationsmetode bidrage med?

Den åbne koordinationsmetode vil kunne integrere de økonomiske og sociale dimensioner og tilvejebringe:

- rammer for integreret rapportering om alle emner vedrørende pensioner i fremtiden
- rammer for forskellige aktørers udvikling på EU-plan af en fælles forståelse af de nationale strategier på området og
- detaljerede oplysninger og analyser vedrørende nationale pensionsstrategier, på grundlag af hvilke man kan fremsætte politiske henstillinger inden for de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker, og som kan være nyttige i forberedelsen af andre processer.

Hvis denne metode skal give resultat, skal medlemsstaterne udfærdige rapporter over deres nationale pensionsstrategi og deri beskrive deres politiske helhedsstrategier til sikring af pensionernes bæredygtighed og om fornødent til modernisering af pensionssystemerne. Rapporterne skal først og fremmest være fokuseret på pensionssystemerne og indeholde information om nyligt gennemførte eller planlagte reformer på samtlige politikområder, som måtte vedrøre pensionssystemerne. De skal om muligt desuden indeholde relevante data, som kan være en hjælp i bedømmelsen af, hvordan det går med opfyldelsen af de brede, fælles målsætninger, herunder pensionssystemernes langsigtede bæredygtighed.

Udarbejdelsen af disse nationale strategirapporter skal ske på en integreret måde og inddrage alle relevante aktører gennem høringer af bl.a. arbejdsmarkedets parter i henhold til national praksis og tradition på området. På europæisk plan skal de nationale strategirapporter gennemgås i en fælles rapport fra Rådet og Kommissionen om pensionspolitikkerne, som udarbejdes på grundlag af Kommissionens forslag. De relevante rådssammensætninger skal arbejde tæt sammen i denne proces. I tråd med det mandat, som Det Europæiske Råd udstedte i Gøteborg, vil dette arbejde i praksis indebære så tæt et samarbejde som muligt mellem Udvalget for Social Beskyttelse og Udvalget for Økonomisk Politik og desuden bygge på arbejde fra andre udvalg som f.eks. Beskæftigelsesudvalget og Det Økonomiske og Finansielle Udvalg.

Under henvisning til retningslinjerne for anvendelse af den åbne koordinationsmetode, som blev skitseret af Det Europæiske Råd i Lissabon, til Rådets anmodning i Stockholm og Gøteborg om at anvende denne metode på pensionsområdet og til Kommissionens meddelelse indstiller Rådet derfor, at de brede, fælles målsætninger og arbejdsmetoder vedtages som beskrevet i vedlagte dokument.

BREDE, FÆLLES MÅLSÆTNINGER OG ARBEJDSMETODER PÅ PENSIONSOMRÅDET

Med fuld hensyntagen til subsidiaritetsprincippet og medlemsstaternes kompetence til at fastlægge deres nationale pensionspolitik foreslår Rådet Det Europæiske Råd i Laeken, at den åbne koordinationsmetode anvendes på pensionsområdet for at bistå medlemsstaterne med gradvis at udvikle deres egen politik for at sikre tilstrækkelige pensioner og samtidig opretholde pensionssystemernes finansielle bæredygtighed og evne til at opfylde varierende samfundsbehov. Medlemsstaterne bør i den henseende sørge for, at pensionssystemerne understøtter brede sociale og økonomiske mål, herunder større social samhørighed og integrerede arbejds- og kapitalmarkeder. Inden for disse rammer tegner sig følgende brede, fælles målsætninger:

- **Tilstrækkelige pensioner**

Medlemsstaterne bør værne om pensionssystemernes evne til at opfylde deres sociale mål. Med det formål skal de, i forhold til det enkelte lands særlige omstændigheder:

1. *sikre, at ældre ikke udsættes for risiko for fattigdom, kan opretholde en anstændig levestandard, får del i den økonomiske velfærd i deres land og derfor kan deltage aktivt i det offentlige, sociale og kulturelle liv³*
2. *tilvejebringe adgang for alle mennesker til passende offentlige og/eller private pensionsordninger, hvorigennem de kan opnå pensionsrettigheder, så de i rimelig grad kan opretholde deres levestandard efter pensioneringen*
3. *fremme solidaritet indenfor og imellem generationerne.*

- **Pensionssystemernes finansielle bæredygtighed**

Medlemsstaterne bør følge en mangesidet strategi for at give pensionssystemerne et sundt finansielt grundlag, herunder en hensigtsmæssig kombination af politikker for at:

4. *opnå en høj grad af beskæftigelse, og det om nødvendigt gennem omfattende arbejdsmarkedsreformer, sådan som det er bestemt i den europæiske beskæftigelsesstrategi, og således at det foregår i overensstemmelse med de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker*
5. *sikre, at der på linje med de økonomiske og beskæftigelsesmæssige politikker på alle relevante områder under begrebet social beskyttelse, og navnlig i pensionssystemerne, tilbydes effektive incitamenter for ældre arbejdstagere til at være erhvervsaktive, at arbejdstagere ikke tilskyndes til tidlig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet og ikke straffes for at blive ud over den normale pensionsalder, samt at pensionssystemerne beforder gradvis tilbagetrækning*

³ In den sammenhæng bør ydelser og skattefordele, der ikke er en del af pensionerne også medtænkes hvor det er passende.

6. *reformere pensionssystemerne på hensigtsmæssig vis under hensyntagen til den overordnede målsætning om at opretholde de offentlige financers bæredygtighed; pensionssystemernes bæredygtighed skal samtidig ledsages af en sund finanspolitik, herunder eventuelt en nedbringelse af statsgælden⁴; de strategier, der vedtages for at opfylde denne målsætning, kan også omfatte oprettelsen af pensionsreservemidler til bestemte formål*
 7. *sikre en retfærdig fordeling af pensionsudbetalinger og pensionsreformer mellem erhvervsaktive og pensionister ved at undlade at lægge for store byrder på de aktive og samtidig sørge for tilstrækkelige pensioner til pensionisterne*
 8. *gennem passende lovgivning og en sund forvaltning sikre, at både private og offentlige finansierede pensionsordninger kan tilbyde pensioner med den fornødne effektivitet til overkommelige priser, og at der kan tilbydes overførselsfrihed og sikkerhed.*
- **Modernisering af pensionssystemerne, så de kan imødekomme varierende samfundsøkonomiske og individuelle behov**

Medlemsstaterne bør:

9. *sikre, at pensionssystemerne er forenelige med kravet om fleksibilitet og sikkerhed på arbejdsmarkedet, at det – uden at sammenhængen i medlems staternes skattesystem derved svækkes – undgås at folk straffes med hensyn til deres pensionsrettigheder pga. deres mobilitet på arbejdsmarkedet i de enkelte medlemsstater og på tværs af grænserne, eller fordi de har taget job under usædvanlige ansættelsesformer, og at pensionssystemerne ikke hæmmer lysten til at være selvstændig erhvervsdrivende*
10. *revidere pensionsreglerne med henblik på at overholde princippet om ligebehandling af mænd og kvinder, idet forpligtigelserne i henhold til EU lovgivning medtænkes.*
11. *gøre pensionssystemerne mere gennemskuelige og nemmere at tilpasse til ændrede forudsætninger, så borgerne fortsat kan have tillid til dem, udvikle pålidelig og letforståelig information om pensionssystemernes fremtidsudsigter på lang sigt, navnlig med hensyn til den sandsynlige udvikling i indkomst- og bidragsniveau, fremme den bredest mulige enighed om pensionspolitik og pensionsreformer og forbedre metodegrundlaget for en effektiv overvågning af pensionspolitikker og pensionsreformer.*

⁴ Medlemsstaternes strategier for sunde og bæredygtige offentlige finanser bliver rapporteret og bedømt inden for rammerne af de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker, og stabilitets- og vækstpagten og skal være i overensstemmelse hermed.

Rådet foreslår Det Europæiske Råd i Laeken at anvende følgende arbejdsmetoder som grundlag for den åbne koordinationsmetode på pensionsområdet.

Medlemsstaterne

- opfordres til at fastlægge deres politikker og prioriteringer, for så vidt angår pensionsreformer, under hensyntagen til førnævnte overordnede målsætninger og inden september 2002 at fremlægge deres første nationale strategirapport om pensionerne: denne rapport skal indeholde en analyse af de store udfordringer og oplysninger om de relevante reformer, der er under forberedelse eller allerede gennemført; den skal om muligt desuden indeholde relevante data, som kan danne baggrund for en vurdering af de mellem- og langsigtede konsekvenser af de nuværende eller planlagte politikker og reformer
- skal sikre, at disse nationale strategirapporter udarbejdes på en integreret måde, og inddrage alle relevante aktører gennem høringer, bl.a. af arbejdsmarkedets parter, i henhold til national praksis og tradition på området
- opfordres til på nationalt plan at oprette passende overvågningsmekanismer
- opfordres til årligt at rapportere om eventuelle betydelige ændringer i pensionspolitikken.

Kommissionen

- opfordres til med henblik på en fælles rapport fra Rådet og Kommissionen at gennemgå de nationale strategirapporters overensstemmelse med de brede, fælles målsætninger og afdække god praksis og innovative tilgange af fælles interesse for medlemsstaterne
- opfordres til at tage hensyn til de nationale strategirapporter og om fornødent enhver oplysning i disse rapporter om betydelige ændringer i politikken i de kommende år, når den udarbejder relevante politikrapporter, navnlig rapporten om gennemførelsen af de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker, henstillingen om de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker, udkastet til retningslinjer for beskæftigelsen, beskæftigelseshenstillingerne og den årlige sammenfattende beretning til Det Europæiske Råds forårsmøde.

Rådet og Kommissionen

- skal for første gang i 2003 udarbejde en fælles rapport til Det Europæiske Råds møde i foråret med en bedømmelse af de nationale pensionsstrategier og eksempler på god praksis
- opfordres til at anvende den åbne koordinationsmetode og de eksisterende processer, navnlig de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker, som grundlag for at styrke samarbejdet på europæisk plan yderligere, tilvejebringe en bedre forståelse af de mange forskellige emner, der vedrører den fremtidige udbetaling af pensioner, og fremme udvekslingen af god praksis på området
- opfordres til at udvikle fælles tilgange og forenelighed med hensyn til indikatorer til støtte for den åbne koordinationsmetode på fremtidens pensionsområde; dette samarbejde skal omfatte udarbejdelsen af modeller og prognoser for pensionspolitikernes mellem- og langsigtede udsigter og konsekvenser
- skal sikre, at der er sammenhæng og indbyrdes supplerende aspekter i de forskellige politiske processer, der bl.a. vedrører pensionspolitik; gennem anvendelsen af den åbne koordinationsmetode skal de anerkende fordelingen af det politiske ansvar mellem de forskellige aktører og søge effektivt at integrere den indsats, som forskellige magtinstanser hver for sig bidrager med på nationalt plan, og de relevante politiske udvalg og rådssammensætninger yder på EU-plan; Udvalget for Social Beskyttelse og Udvalget for Økonomisk Politik får det særlige ansvar at fremme denne koordinering (se bilaget)
- skal inden udgangen af 2004 foretage en vurdering af de målsætninger og arbejdsmetoder, som er beskrevet i nærværende dokument, og træffe beslutning om målsætninger, metoder og tidsplan for den fortsatte koordinering
- skal holde Europa-Parlamentet underrettet om sit arbejde for sikre og bæredygtige pensioner.

De europæiske institutioners og politiske udvalgs rolle i forbindelse med pensionssystemerne

Europa-Kommissionen	Rådet	
<ul style="list-style-type: none"> - overvåger nationale pensionsreformprocesser - udfærdiger henstillinger om de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker - udarbejder forslag til beskæftigelsespolitiske retningslinjer og henstillinger - bidrager til den fælles rapport fra Rådet og Kommissionen om bedømmelse af de nationale pensionsstrategier - samarbejder med rådgivende udvalg om særlige aspekter - har kontakt til de europæiske arbejdsmarkedsparter og relevante ngo'er 	Økofin	Beskæftigelse og social- og arbejdsmarkedspolitik
	<p>De overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker og den multilaterale overvågningsprocedure</p> <p>Stabilitets- og vækstpacten</p>	<p>Den beskæftigelsespolitiske proces og åbne koordinationsmetode anvendt på områderne social beskyttelse, social integration og pensioner</p>
	<p>Udvalget for Økonomisk Politik</p> <ul style="list-style-type: none"> - bistår Rådet og Kommissionen i vurderingen af de nationale pensionsstrategier med vægt på de økonomiske og budgetmæssige virkninger af pensionssystemerne som led i den multilaterale overvågningsprocedure (traktatens artikel 99) - bistår Rådet ved udarbejdelsen af den fælles rapport fra Rådet og Kommissionen om pensionsreformerne - udvikler indikatorer, navnlig for pensionssystemernes langsigtede bæredygtighed, og modeller, som medlemsstaterne skal anvende - vil i fællesskab med Udvalget for Social Beskyttelse arbejde på at implementere den åbne koordinationsmetode på pensionsområdet. <p>Det Økonomiske og Finansielle Udvalg</p> <ul style="list-style-type: none"> - bistår Rådet i dets arbejde med de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker - bistår Rådet i dets arbejde med stabilitets- og konvergensprogrammerne 	<p>Udvalget for Social Beskyttelse</p> <ul style="list-style-type: none"> - bistår Rådet og Kommissionen i vurderingen af de nationale pensionsstrategier med særlig vægt på pensionernes tilstrækkelighed og evne til at tilpasse samfundsmæssige forandringer som led i den åbne koordinationsmetode - bistår Rådet ved udarbejdelsen af den fælles rapport fra Rådet og Kommissionen om pensionsreformerne - udvikler indikatorer, navnlig for pensionssystemernes tilstrækkelighed og tilpasningsevne - vil i fællesskab med Udvalget for Økonomisk Politik arbejde på at implementere den åbne koordinationsmetode på pensionsområdet. <p>Beskæftigelsesudvalget</p> <ul style="list-style-type: none"> - bistår Rådet og Kommissionen i arbejdet med at vurdere fremskridtene i den europæiske beskæftigelsesstrategi og i særdeleshed i udviklingen i beskæftigelsessituationen.
<p>Europa-Parlamentet</p> <p>- holdes underrettet af Rådet og Europa-Kommissionen</p>		
<p>Det Europæiske Råd</p> <p>- udstikker generelle politiske retningslinjer og vurderer fremskridtene på forårsmøderne</p>		

